

UNITATIS REDINTEGRATIO

A II. Vatikáni Zsinat UNITATIS REDINTEGRATIO kezdetű dekrétuma az ökumenizmusról

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés

Első fejezet

AZ ÖKUMENIZMUS KATOLIKUS ELVEIRŐL

2. Az Egyház egy és egységes

3. A különvált testvérek kapcsolata a katolikus Egyházzal

4. Az ökumenizmus

Második fejezet

AZ ÖKUMENIZMUS GYAKORLATA

5. Az egység ügye mindenki gondja legyen

6--7. Az Egyház megújulása

8. Az ima közössége

9--10. Egymás megismerése

11. A katolikus hit kellő megfogalmazása és előterjesztése

12. Együttműködés a nem katolikus testvérekkel

Harmadik fejezet

A RÓMAI APOSTOLI SZÉKTŐL KÜLÖNVÁLT EGYHÁZAK
ÉS EGYHÁZJELLEGŰ KÖZÖSSÉGEK

13. A szakadások

I. A keleti egyházak sajátos helyzete

14. A keleti egyházak szelleme és története

15. Liturgiai és lelkeségi hagyományaik

16. A keletiek sajátos egyházfegyelme

17. A keletiek sajátos módon, kiválóan fejezik ki a misztériumokat

18. Következtetések

II. A Nyugati különvált egyházak és egyházi közösségek

19. E közösségek sajátosságai

20. Krisztus hívő megvallása

21. A Szentírás nagyrabecsülése

22. Szentségi életük

23. Krisztusból fakadó életük

24. Zárószó

**A II. Vatikáni Zsinat *Unitatis redintegratio* kezdetű dekrétuma
az ökumenizmusról.**

PÁL PÜSPÖK

ISTEN SZOLGÁINAK SZOLGÁJA

A ZSINATI ATYÁKKAL EGYÜTT ÖRÖK EMLÉKEZETÜL

(Bevezetés)

1. A keresztények közötti egység helyreállításának előmozdítása a II. Vatikáni Egyetemes Szent Zsinat egyik fő célja. Az Úr Krisztus ugyanis egy és egyetlen Egyházat alapított, mégis több keresztény közösség mutatkozik úgy az emberek előtt, mint Jézus Krisztus igazi öröksége; valamennyien az Úr tanítványának vallják ugyan magukat, de különbözőképpen vélekednek és külön utakon járnak, mintha maga Krisztus oszlott volna meg.^[1] Ez a megosztottság kétségkívül ellentmond Krisztus akaratának, botránkoztatja a világot és károsítja a legszentebb ügyet, az evangélium hirdetését minden ember számára.

A századok Ura azonban, aki irántunk, bűnösök iránti kegyelmének tervét bölcsen és türelmesen valósítja meg, napjainkban az egymástól különvált keresztényekre bőségesebben kezdte árasztani a megbánás lelkét és az egység vágyát. E kegyelem szerte a világon sok embert megmozgatott és a Szentlélek kegyelmének ihletésére még különvált testvéreink között is napról napra szélesebb körben mozgalom kezdődött a keresztények egységének helyreállításáért. Ebben az egységmozgalomban, más szóval ökumenikus mozgalomban azok vesznek részt, akik a Szentháromság Istent hívják segítségül és Jézust vallják Úrnak és Megváltónak, s nemcsak egyéenként, hanem azokban a közösségekben, melyekben meghallották az evangéliumot, s melyet mindegyikük a maga és Isten Egyházának nevez. Mégis szinte valamennyien, bár különböző módokon Isten egyetlen és látható Egyháza felé törekszenek, melynek valóban egyetemesnek és az egész világhoz küldöttnek kell lennie, hogy a világ Isten dicsőségére megtérjen az evangéliumhoz és üdvözüljön.

E Szent Zsinat tehát mindezt örömmel látva, miután már kifejtette az Egyházzal szülő tanítást, a Krisztus minden tanítványa közötti egység helyreállításának vágyától indítva minden katolikus hívó elé akarja tárni azokat az eszközöket, utakat és módokat, melyekkel erre az isteni meghívásra és kegyelemre válaszolhatnak.

Első fejezet

AZ ÖKUMENIZMUS KATOLIKUS ELVEIRŐL

(Az Egyház egy és egységes)

2. Isten szeretete abban jelent meg közöttünk, hogy egyszülött Fiát az Atya a világba küldte, hogy emberként az egész emberi nemet megváltsa és az újjászületetteket egybegyűjtse.^[2] Mielőtt a kereszt oltárán szeplőtelen áldozatként fölajánlotta önmagát, így imádkozott Atyjához a benne hívőkért: "Legyenek mindnyájan egy! Amint te, Atyám, bennem vagy és én benned, úgy legyenek ők is bennünk, hogy így elhiggye a világ, hogy te küldtél engem," (*Jn 17,21*), és megalapította Egyházában az Eucharisztia csodálatos szentségét, amely jelzi és valóra váltja az Egyház egységét. Tanítványainak a kölcsönös szeretet új parancsát adta^[3] és megígérte nekik a Vigasztaló Lelket,^[4] hogy mint Uruk és éltetőjük velük maradjon mindörökké.

A keresztben fölmagasztalt és megdicsőült Úr Jézus kiárasztotta a megígért Lelket, aki által meghívta és összegyűjtötte az Új Szövetség népét, az Egyházat a hit, a remény és a szeretet egységébe, ahogy az Apostol tanítja: "Egy a test és egy a Lélek, mint ahogy hivatástok is egy reményre szól. Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség" (*Ef 4,4--5*). Ugyanis "mindannyian, akik megkeresztelkedtek Krisztusban, Krisztust öltöttétek magatokra... mindannyian egyé lettetek Krisztus Jézusban" (*Gal 3,27--28*). A Szentlélek, aki a hívőkben lakozik, betölti és kormányozza az egész Egyházat, megteremti a hívők e csodálatos közösségét, és Krisztusban oly szorosan kapcsol össze mindenkit, hogy az Egyház egységének elve lesz. Ő osztja ki a

különféle lelki adományokat és szolgálatokat,[\[5\]](#) különféle ajándékokkal gazdagítva Jézus Krisztus Egyházát, "hogy szolgálatuk betöltésére neveljék a szenteket és fölépítsék Krisztus testét" (Ef 4,12).

Krisztus, hogy szent Egyházát szerte a földön és az idők végezetéig állandósítsa, rábízta a Tizenkettő Kollégiumára a tanítás, a kormányzás és megszentelés feladatát.[\[6\]](#) Kiválasztotta közülük Pétert, és az ő hitvallása után kijelentette, hogy reá építi Egyházát; neki ígérte a mennyek országa kulcsait,[\[7\]](#) és miután Péter megvallotta szeretetét is, reá bízta juhait, hogy megerősítse őket a hitben,[\[8\]](#) s tökéletes egységbe összefogva vezesse őket,[\[9\]](#) de maga Jézus Krisztus marad mindörökké a legfőbb szegletkő[\[10\]](#) és lelkünk pásztora.[\[11\]](#)

Jézus Krisztus azt akarja, hogy az apostolok és utódaik, tudniillik Péter utódának fősége alatt a püspökök a Szentlélekkel együttműködve hűségesen hirdessék az evangéliumot, szolgáltsák ki a szentségeket, a szeretetben kormányozva gyarapítsák az Ő népét és tökéletesítsék annak közösségét az egységben: az egy hit megvallásában, a közös istentiszteletben és Isten családjának testvéri egyetértésében.

Így az Egyház, Isten egyetlen nyája, mint a nemzetek között fölemelt jel,[\[12\]](#) a béke evangéliumát hirdetve az egész emberiségnek[\[13\]](#) reményben zárandokol a mennyei haza célja felé.[\[14\]](#)

Ez az Egyház egységének szent misztériuma Krisztusban és Krisztus által, melyben a Szentléleknek köszönhető az adományok különbözősége. E misztérium végső mintaképe és elve a Szentháromság egy Isten személyeinek, az Atyának és a Fiúnak a Szentlélekben való egysége.

(A különvált testvérek kapcsolata a katolikus Egyházzal)

3. Isten eme egy és egyetlen Egyházában már kezdet óta támadtak bizonyos szakadások,[\[15\]](#) melyeket az Apostol súlyosan korhol és elítél;[\[16\]](#) a későbbi századokban pedig még nagyobb nézeteltérések támadtak, és nem jelentéktelen közösségek különültek el a katolikus Egyház teljes közösségétől; s ebben az emberek mindkét részről vétkesek. Akik azonban most ilyen közösségekben születnek és részesülnek Krisztus hitében, nem vádolhatók az elkülönülés bűnével, s a katolikus Egyház testvéri tisztelettel és szeretettel öleli át őket. Azok ugyanis, akik hisznek Krisztusban és szabályszerűen részesültek a keresztség szentségében, már bizonyos -- jóllehet nem tökéletes -- közösségbe kerültek a katolikus Egyházzal. Azonban köztük és a katolikus Egyház között mind a tanítás és a fegyelem dolgában, mind az Egyház szervezetét illetően több eltérés van, ami nem kevés, s olykor súlyos akadályt jelent a teljes egyházi közösség útjában; az ökumenikus mozgalom ezeket az akadályokat akarja leküzdeni. Mindazonáltal akik a keresztségben megigazultak a hitből, Krisztus testének lettek tagjai,[\[17\]](#) jogosan ékesíti tehát őket a keresztény név, s a katolikus Egyház gyermekei méltán ismerik el őket testvéreiknek az Úrban.[\[18\]](#)

Ezenfölül azokból az alkotóelemekből vagy javakból, melyeknek összességéből az Egyház épül és él, nem egy, hanem nagyon sok és nagyon kiválóak létezhetnek a katolikus Egyház látható keretein kívül: Isten írott ígéje, a kegyelmi élet, a hit, a remény, a szeretet és a Szentlélek többi benső ajándéka, valamint látható alkotóelemek is: mindezek, melyek Krisztustól valók és őhöz vezetnek, joggal tartoznak Krisztus egyetlen Egyházához.

A keresztény vallás szent cselekményeinek nagy részét különvált testvéreink is végzik, melyek az egyes egyházak vagy közösségek különbözősége szerint más és más módon

kétségtelenül meg tudják szülni a kegyelmi életet, és alkalmasak arra, hogy kaput nyissanak az üdvösség közösségébe.

Ennél fogva ezek a tőlünk különvált egyházak[19] és Közösségek, ámbár hitünk szerint fogyatkozásokban szenvednek, nem jelentéktelenek és súlytalanok az üdvösség misztériumában. Krisztus Lelke ugyanis nem vonakodik fölhasználni őket az üdvösség eszközüül, melyeknek hatékonysága a kegyelemnek és igazságnak abból a teljességéből ered, amely a katolikus Egyházra van bízva.

Különvált testvéreink mindazonáltal sem egyéneként, sem közösségeként vagy egyházanként nem élvezik azt az egységet, mellyel Jézus Krisztus akarta megajándékozni mindazokat, akiket új életre támasztott és egy testben éltet, s melyet a Szentírás és az Egyház tiszteletreméltó hagyománya vall. Az üdvösség eszközeit hiánytalanul ugyanis csak Krisztus katolikus Egyházában, az üdvösség egyetemes eszközében érhetjük el. Hitünk szerint ugyanis a Péter vezetése alatt álló egyetlen apostoli kollégiumra bízta az Úr az új szövetség összes javait, hogy létre hozza Krisztus egy Testét a földön; melybe teljesen be kell épülnie mindazoknak, akik valamilyen módon már Isten népéhez tartoznak. Ez a nép földi vándorlása idején, noha egyes tagjaiban még ki van téve a bűnnek, Krisztusban növekszik, és Isten a maga titokzatos tervei szerint szelíden vezérli, míg boldogan el nem érkezik az örök dicsőség teljességére, a mennyei Jeruzsálembe.

(Az ökumenizmus)

4. Mivel napjainkban a Szentlélek kegyelmének ihletésére világszerte sokféle módon törekszenek -- imádsággal, szóval és cselekedettel -- elérni a Krisztus-akarta teljes egységet, ez a Szent Zsinat buzdítja a katolikus híveket, hogy ismerjék föl az idők jeleit, és szorgalmasan vegyék ki részüket az ökumenikus munkából.

Az "ökumenikus mozgalom" tevékenységek és kezdeményezések összessége, amelyeket a keresztények egységének előmozdítására indítanak és szerveznek az Egyház különféle szükségletei és a kor lehetőségei szerint: ezek között az első azoknak a szavaknak, állításoknak és cselekedeteknek kiküszöbölése, amelyek az igazság és méltányosság mércéje szerint nem felelnek meg különvált testvéreink helyzetének, ezért megnehezítik a velük való kapcsolatainkat. A második a "dialógus" a különféle egyházakba vagy közösségekbe tartozó keresztényeknek vallásos szellemben rendezett összejövetelein, ahol a jól fölkészült szakemberek mélyrehatóan kifejtik a maguk közösségének tanítását, világosan bemutatva annak jellemző vonásait. E dialógus által ugyanis mindkét közösség tanítása és élete jobban megismerhető, ami növeli a kölcsönös megbecsülést; szélesebb körű együttműködésre nyílik lehetőség mindazon tennivalók terén, melyeket a közjó érdekében valamennyiük keresztény lelkiismerete megkövetel; s ahol erre engedély van, közös imára is összejönnek. Végezetül valamennyien megvizsgálják Krisztus Egyházra vonatkozó akarata iránti hűségüket, s miként kell, serényen hozzálátnak a megújulás és a megújítás munkájához.

Mindezek, ha a katolikus Egyház hívei lelkipásztoraik vezetése mellett okosan és türelmesen teszik, hozzá fognak járulni a méltányossághoz és igazságossághoz, az egyetértéshez és együttműködéshez, a testvéri lelkülethez és az egységhez; hogy ily módon fokozatosan legyőzve a tökéletes egyházi közösség akadályait, a keresztények összegyűljenek az egy Eucharisztia ünneplésében, s az egy és egyetlen Egyház egységébe, mellyel Krisztus kezdettől fogva megajándékozta Egyházát, s hisszük, hogy a katolikus Egyházban elveszithetetlenül megvan, és reméljük, hogy gyarapodni fog napról napra a világ végezetéig.

Nyilvánvaló, hogy az ökumenikus mozgalomtól természete szerint különbözik az a munka, mellyel egyeseket, akik a teljes katolikus közösségre vágyódnak, előkészítő oktatásban részesítenek és visszafogadnak. A kettő azonban nem ellenkezik egymással, hiszen mindegyik Isten csodálatra méltó gondviseléséből fakad.

A katolikusoknak ökumenikus munkájukban legyen szívügyük a különvált testvérekkel való törődés: imádkozzanak értük, tájékoztassák őket Egyházunk ügyeiről, tegyék meg feléjük az első lépéseket. Legelső kötelességük azonban az őszinte és tüzetes vizsgálat: mit kell magán a katolikus családon belül megújítani vagy megvalósítani, hogy életünk hívebben és egyértelműbben tanúskodjék arról a tanításról és azokról az intézményekről, melyeket Krisztus hagyott ránk apostolai által.

Jóllehet a katolikus Egyház az Istentől kinyilatkoztatott igazságok és kegyelemeszközök gazdag birtokosa, tagjai mégsem élnek ezekből kellő buzgósággal, emiatt az Egyház arca nem tündöklök teljes fényében sem különvált testvéreink előtt, sem általában a világ előtt, és ez hátráltatja Isten országának növekedését. Minden katolikusként törekednie kell tehát a keresztény tökéletességre, [20] és állapotának megfelelően kinek-kinek azon kell fáradoznia, hogy az Egyház Jézus megalázottságát és szenvedését hordozva testén, [21] napról napra tisztuljon és megújuljon mindaddig, amíg Krisztus dicsőségessé nem teszi önmagának minden szeplő és ránc nélkül. [22]

A szükséges dolgokban *megőrizvén az egységet* az Egyház minden tagjának -- a kinek-kinek jutott feladat szerint mind a lelkeségnek és a fegyelemnek változatos formáiban, mind a szertartások különféleségében, sőt a kinyilatkoztatott igazság teológiai feldolgozásában is -- *tiszteljék szabadságát*; de mindenben *ápolják a szeretetet*. Ha így járnak el, napról napra teljesebben mutatják be, hogy az Egyház a szó igazi értelmében katolikus és apostoli egyszerre.

Másrészt szükséges, hogy a katolikusok szíves örömet elismerjék és értékeljék mindazokat az igazán keresztény javakat, amelyek a közös örökségből erednek, s különvált testvéreinknél megtalálhatók. Illő és üdvös, hogy elismerjék Krisztus gazdagságát és az erények gyakorlását olyanok életében, akik tanúságot tesznek Krisztusról, olykor a vérük ontásáig: Isten mindig csodálatos és csodálandó az ő műveiben.

Azt sem szabad szem elől téveszteni, hogy a mi épülésünkre is szolgálhat mindaz, amit a Szentlélek kegyelme különvált testvéreinkben megvalósít. Ami igazán keresztény érték, az sohasem ellenkezik a hit igazi javaival, sőt mindig hozzásegíthet Krisztus és az Egyház misztériumának tökéletesebb megragadásához.

A keresztények megosztottsága azonban gátolja az Egyházat, hogy teljesen valóra váltsa a maga katolicitását azokban a fiaiban, akiket neki adott ugyan a keresztség, de nincsenek teljes közösségben vele; sőt magának az Egyháznak is nehezebb így a maga katolicitásának teljességét minden szempontból életszerűen megmutatni.

Ez a Szent Zsinat örömmel tapasztalja, hogy napról napra több katolikus veszi ki részét az ökumenikus mozgalomból; ezt a mozgalmat azzal ajánlja minden püspöknek, hogy jó elgondolásokkal mozdítsák elő, és nagy bölcsességgel ők maguk irányítsák.

Második fejezet

AZ ÖKUMENIZMUS GYAKORLATA

(Az egység ügye mindenki gondja legyen)

5. A létrehozandó egység az egész Egyház gondja, mind a híveké, mind a pásztoroké; mindenkit a maga adottságának megfelelően érint a mindennapi keresztény életben éppúgy, mint a teológiai és a történelmi kutatásban. Ez a gond valamiképpen már jelzi a testvéri kapcsolatot valamennyi keresztény között, és Isten jóakarata szerint elvezet a teljes és tökéletes egységre.

(Az Egyház megújulása)

6. Az Egyház minden megújulása[23] lényege szerint a hivatásához való fokozódó hűségben áll, ugyanez a megújuló hűség indokolja az egység felé törekvést. A zarándokúton lévő Egyházat Krisztus erre a szüntelen megújulásra hívja, melyre az Egyháznak mint emberi és földi intézménynek állandóan szüksége van; ebből adódik, hogy ha valamit az idők és tények körülményei miatt akár erkölcsökben, akár az egyházi fegyelemben, akár a hirdetett tanításban -- mindezeket gondosan meg kell különböztetni a hitletéteménytől -- nem egészen pontosan őriztünk meg, megfelelő időben a kellő helyes módon meg kell újítani.

Ennek a megújulásnak tehát igen nagy ökumenikus jelentősége van. Az Egyház életének különböző területein már folyamatban lévő megújulás -- mint pl. a biblikus és liturgikus mozgalom, Isten Igéjének hirdetése és a katekézis, a laikus apostolkodás, a szerzetesi élet új formái, a házaspár lelkisége, az Egyház szociális tanítása és tevékenysége -- jó előjel és zálog az ökumenizmus jövőjét tekintve.

7. Igazi ökumenizmus nincs a szív megtérése nélkül. Ugyanis az elme megújulásából,[24] az önmegtágadásból és az őszinte szeretetből ered és érlelődik az egység vágya. Ezért kérünk kell a Szentlélektől az őszinte önmegtágadás, az alázatosság, a szelíd szolgálat és a mások iránti testvéri szeretet kegyelmét. "Kérlek tehát -- mondja a nemzetek apostola -- én, aki fogoly vagyok az Úrban, hogy éljetez méltón ahhoz a hivatáshoz, amelyet kaptatok, teljes alázatban, szelídségben és türelemben. Viseljétek el egymást szeretettel. Törekedjétek rá, hogy a béke kötelékében fönntartsátok a lelki egységet." (Ef 4,1--3) Ez a buzdítás elsősorban azoknak szól, akik azért kapták az ordo szentségét, hogy folytatódják Krisztus küldetése, aki nem azért jött közénk, "hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon" (Mt 20,28).

Az egység ellen elkövetett bűnökre is áll Szent János tanúsága: "Ha azt állítjuk, hogy nem vétkeztünk, hazuggá tesszük őt, és tanítása hiányzik belőlünk" (1Jn 1,10). Alázatosan kérünk tehát bocsánatot Istentől és különvált testvéreinktől is, miként mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.

Gondolja meg minden Krisztus-hívő, hogy annál jobban előmozdítja, sőt éli is a keresztények egységét, minél maradéktalanabban törekszik evangéliumi életre. Minél szorosabb közösségben egyesülünk ugyanis az Atyával, a Fiúval és a Szentlélekkel, annál bensőségesebben és könnyebben tudjuk elmélyíteni a kölcsönös testvériséget is.

(Az ima közössége)

8. E szívbeli megtérést és életszentséget a keresztények egységéért mondott magán és nyilvános könyörgésekkel együtt az egész ökumenikus mozgalom lelkének kell tekinteni, és jogosan nevezhető lelki ökumenizmusnak is.

Szokás lett már a katolikusok között, hogy gyakran összejönnek és imádkoznak az Egyház

egységéért, amelyet Üdvözítőnk halálának előestéjén kérve-kért Atyjától: "Hogy mindnyájan egy legyenek!" (Jn 17,21)

Szabad, sőt kívánatos, hogy bizonyos rendkívüli alkalmakkor, például az "egységért" rendezett könyörgések vagy ökumenikus összejövetelek alkalmával a katolikusok különvált testvéreikkel közösen imádkozzanak. Az ilyen közös imádság valóban igen hatékony eszköz az egység kegyelmének elnyerésére, egyúttal hitelesen jelzi, hogy van olyan kötelék, amely összekapcsolja a katolikusokat különvált testvéreikkel: "Ahol ugyanis ketten vagy hárman összegyűlnek a nevemben, ott vagyok közöttük" (Mt 18,20).

A szent cselekmények közös végzését (*communicatio in sacris*) azonban nem szabad a keresztények egységének helyreállítása érdekében válogatás nélkül alkalmazható eszköznek tekinteni. E közös cselekmények főleg két elvtől függenek: az Egyház egységének kifejezése és a kegyelem eszközeiben való részesedés. Az egység kifejezésére általában nem szabad szent cselekményeket közösen végezni. A kegyelem közvetítése viszont olykor javallja. A konkrét teendőkről -- figyelembe véve a hely, az idő és a személyek összes körülményét -- a helyi püspök okosan döntsön, hacsak másképpen nem határozott alapszabályai szerint a püspöki konferencia vagy az apostoli Szentszék.

(Egymás megismerése)

9. Különvált testvéreink lelkületét meg kell ismerni, aminek elengedhetetlen feltétele az igazsághoz ragaszkodó és jóakarató tanulmányozás. Megfelelően fölkészült katolikusok jobban ismerjék meg testvéreik sajátos tanítását és történetét, lelki életét és istentiszteletét, vallásuk lélektanát és kultúráját. E megismeréshez nagy segítséget jelentenek a főleg teológiai kérdéseket megtárgyaló találkozók, melyeken egyenrangú felek vesznek részt és tárgyalnak egymással, csak a résztvevők valóban szakértők legyenek, és a püspökök éber figyelme kísérelje munkájukat. Az ilyen párbeszédből az is világosabban kitűnik majd, hogy valójában milyen a katolikus Egyház helyzete. Egyúttal jobban megismerjük különvált testvéreink lelkületét, s jobban kifejtethetjük előttük hitünket.

10. A szent teológiát és a többi, főként történeti jellegű tárgyat ökumenikus szempontból kell tanítani, hogy minél jobban megfeleljen a tárgyi igazságnak.

Nagyon fontos ugyanis, hogy a jövő lelkipásztorai és papjai olyan teológiát sajátítsanak el, mely teljesen ökumenikus és nem hitvitázó szellemben van kidolgozva, főleg amikor különvált testvéreinknek a katolikus Egyházhhoz való viszonyáról van szó.

A hívek és a szerzetesek tájékoztatása és lelki nevelése ugyanis igen nagy mértékben függ a papok szellemi fölkészültségétől.

A missziókban a többi kereszténnyel egy területen dolgozó katolikusoknak is, különösen manapság, ismerniük kell azokat a kérdéseket és gyümölcsöket, amelyek az ökumenikus mozgalmából származnak apostoli működésükben.

(A katolikus hit kellő megfogalmazása és előterjesztése)

11. A katolikus hit megfogalmazása semmiképpen sem lehet akadály a testvérekkel folyó párbeszédnek. A tanítást teljes egészében és világosan kell előadni. Semmi sem annyira idegen az ökumenizmustól, mint a hamis irenizmus (a mindenáron való békülékenység); mely csorbítja a katolikus tanítás tisztaságát és elhomályosítja eredeti és biztos értelmét.

Ugyanakkor a katolikus hitet mélyebben és pontosabban kell kifejtetni, oly módon és olyan megfogalmazásban, hogy különvált testvéreink is jól megérthessék.

Ezenfelül az ökumenikus dialógusban az Egyház tanításához ragaszkodó katolikus teológusoknak, amikor elkülönült testvéreikkel vizsgálják Isten misztériumait, igazságszeretettel, szeretettel és alázattal kell eljárniuk. A tanítások egybevetésekor ne feledjék, hogy a katolikus tanításhoz tartozó igazságoknak hierarchiájuk van, mert nem azonos módon kapcsolódnak a keresztény hit alapjához. Így egyengetjük útját a testvéri vetélkedésnek, amely serkenteni fog mindenkit, hogy egyre mélyebben megismerje és egyre világosabban föltárja Krisztus felfoghatatlan gazdagságát. [25]

(Együttműködés a nem katolikus testvérekkel)

12. A keresztények mind vallják meg az összes nemzet előtt a Szentháromság Egy Istenbe és Isten megtestesült Fiába, a mi megváltó Urunkba vetett hitüket, s kölcsönösen megbecsülve egymást, közös erőfeszítéssel tegyenek tanúságot reményünkről, mely nem csal meg. Minthogy manapság szociális téren széles körű együttműködés van kialakulóban, minden ember kivétel nélkül hivatott a közös munkálkodásra, kiváltképpen az istenhívők, köztük is főleg a keresztények, minthogy Krisztus neve ékesíti őket. A keresztények együttműködése életszerűen fejezi ki azt a kapcsolatot, amely máris egyesíti őket, és teljesebb fényben mutatja meg Krisztusnak, a Szolgának arcát. Ez az együttműködés már több nemzet körében megvalósult, de egyre tökéletesebbnek kell lennie; főleg azokon a vidékeken, ahol most bontakozik ki a társadalmi vagy technikai fejlődés mind az emberi személy méltóságának kellő megbecsülésében, mind a béke előmozdításában, mind az evangélium társadalmi alkalmazásában, mind a tudomány és a művészet keresztény szellemű ápolásában; mind korunk nyomorúságainak -- éhínség és egyéb csapások, írástudatlanság, nyomor, lakásínség és a javak méltánytalan elosztása -- minden lehető eszközzel való orvoslásában. Az ilyen együttműködés közben minden Krisztusban hívő könnyűszerrel megtanulhatja, miként lehet egymást jobban megismerni, többre becsülni, s hogyan épül a keresztény egység útja.

Harmadik fejezet

A RÓMAI APOSTOLI SZÉKTŐL KÜLÖNVÁLT EGYHÁZAK ÉS EGYHÁZJELLEGŰ KÖZÖSSÉGEK

(A szakadások)

13. A Krisztus varratlan köntösét megosztó szakadások közül két fő kategóriát veszünk szemügyre.

Az első szakadások Keleten keletkeztek, részben az efezusi és kalkedoni Zsinat dogmatikus formulái, részben a keleti pátriárkátusok és a Római Szék között az egyházi közösség fölbomlása miatt.

Nyugaton jó négy évszázaddal később más jellegű szakadások keletkeztek azokból az eseményekből, amelyeket általánosságban reformációnak nevezünk. Ettől fogva több nemzeti vagy felekezeti közösség vált külön a római Széktől; azok között, melyek megőrizték a katolikus hagyományok és intézmények egy részét, különleges helyet foglal el az anglikán közösség.

Ezek az elkülönülések azonban nagyon különböznek egymástól, nemcsak eredet, hely és idő tekintetében, hanem főként a hitet és az egyházszerkezetet érintő kérdések természete és súlya

miatt is.

Ezért ez a Szent Zsinat, nem becsülve le a különböző keresztény csoportok egymástól eltérő körülményeit, s ugyanakkor nem tévesztve szem elől -- a megosztottság ellenére sem -- a közöttük meglévő kapcsolatokat, úgy határozott, hogy az ökumenikus tevékenység okos gyakorlása érdekében a következő megfontolásokat terjeszti elő.

I. A keleti egyházak sajátos helyzete

(A keleti egyházak szelleme és története)

14. Kelet és Nyugat egyházai sok századon át saját útjukat járták, de a hit és a szentségi élet testvéri közössége összekapcsolta őket egymással, s ha nézeteltérések támadtak köztük a hit vagy a fegyelem dolgában, közös egyetértéssel követték a római Szék irányítását. Egyéb nagy jelentőségű mozzanatok közül a Szentséges Zsinat szívesen idézi mindenki emlékezetébe, hogy Keleten sok részegyház vagyis helyi egyház virul, melyek között első helyen állnak a pátriárkális egyházak, s közülük nem egy apostoli eredettel dicsekedhet. Éppen ezért a keletieknél erős volt és ma is erős a hit és a szeretet közösségében olyan testvéri kapcsolatok ápolása, melyeknek elevenen kell élniük az egymást nővérnek tekintő helyi egyházak között.

Hasonlóképpen nem hagyható említés nélkül, hogy a Kelet egyházainak kezdettől olyan kincsei vannak, melyekből Nyugat egyházai a liturgia terén, a lelki hagyományban és a jogrendben sokat merítettek. Azt sem szabad lekicsinyelni, hogy Keleten tartott Egyetemes Zsinatokon fogalmazták meg a keresztény hit alapdogmáit a Szentháromságról és a Szűz Máriától megtestesült Isteni Igéről. E hit megőrzéséért ezek az egyházak sokat szenvedtek és szenvednek.

Az apostolok örökségét azonban különböző formákban és különböző módokon fogadták be, s már az Egyház kezdetétől vidékenként eltérően fejtették ki lelki alkatuknak és életkörülményeiknek megfelelően. Mindez a külső okok mellett a kölcsönös megértés és szeretet hiánya miatt is elkülönülésekre adott alkalmat.

Ezért a Szentséges Zsinat mindenkit arra buzdít -- de különösen azokat, akik az óhajtott teljes közösség helyreállítására törekszenek Kelet egyházai és a katolikus Egyház között --, hogy kellőképpen vessenek számot a keleti egyházak keletkezésének és fejlődésének említett sajátos körülményeivel, s milyen természetű kapcsolataik voltak a római Székkal a különválás előtt, és minderről helyes képet alakítsanak ki magukban. Ezek gondos megtartása nagyban hozzájárul a szándékolt dialógushoz.

(Liturgiai és lelkeségi hagyományaik)

15. Az is köztudomású, mily nagy szeretettel végzik a keleti keresztények a szent liturgiát; hogyan ünneplik főleg az Eucharisziát, amely az Egyház életének forrása és a jövő dicsőség záloga; ezzel járulnak a hívek püspökükkel együtt az Atyaistenhez a Fiú, a megtestesült, kínhalált szenvedett és megdicsőült Ige által a Szentlélek kiáradásában, s "az isteni természet részeseivé" (2Pt 1,4) válva lépnek közösségre a Szentháromsággal. Ezért az Úr Eucharisziájának ünneplése által ezekben az egyházakban Isten Egyháza épül és növekszik,[\[26\]](#) s a koncelebráció által megnyilvánul közösségük.

E liturgikus tiszteletben a keletiek a mindenkor Szűz Máriát -- akit az efezusi egyetemes zsinat ünnepélyesen szentséges Istenszülőnek nyilvánított, hogy ezáltal Krisztust az Írások

szerint valóban és sajátágosan Isten Fiának és Ember Fiának ismerje el -- szebbnél szebb himnuszokkal magasztalják; és sok szentet, köztük az egyetemes Egyház atyáit, is tisztelnek.

Mivel pedig ezeknek az egyházaknak, jóllehet különváltak, valódi szentségeik vannak -- kiváltképpen pedig az apostoli jogfolytonosság következtében van papságuk és Eucharisziájuk, s ezáltal igen szoros kapcsolatban állnak velünk mindmáig -- egyes szent cselekmények közös végzése bizonyos körülmények között és az egyházi hatóság jóváhagyásával nem csupán lehetséges, hanem ajánlatos is.

Keleten is megellelhetők a lelkiélet gazdag hagyományai, melyeknek főképp a monasztikus szerzetesség a tanúja. Keleten ugyanis már a szentatyák dicső korától fogva virágozott az a monasztikus lelkiség, mely később áterjedt Nyugatra is, és belőle eredt, mint forrásból a latin szerzetesi intézmény, és újra meg újra új erőt merített belőle! Nagyon ajánlatos tehát, hogy a katolikusok minél gyakrabban merítsenek a keleti atyák lelki gazdagságából, amely az Isten dolgainak szemlélésére emeli föl az egész embert. Tudja meg mindenki, hogy a keletiek nagyon gazdag liturgikus és lelki örökségének megismerése, tisztelete, megőrzése és ápolása igen nagy jelentőségű a keresztény hagyomány teljességének hűséges megőrzéséhez, s a keleti és nyugati keresztények kiengesztelődéséhez.

(A keletiek sajátos egyházfegyelme)

16. Ezenkívül Kelet egyházai már az első időktől saját egyházfegyelmükhöz igazodtak, melyet a szentatyák, valamint a tartományi és egyetemes Zsinatok szentesítettek.

Mivel az Egyház egységének -- miként fentebb említettük -- a legkevésbé sem árt, sőt nagyobb dicsőségére válik, és nem csekély mértékben segíti küldetésének teljesítésében az erkölcsök és szokások bizonyos különbsége, a Szent Zsinat minden kétség eloszlatására kinyilvánítja, hogy a Kelet Egyházainak -- nem feledve az egész Egyházra kötelező egységet -- joguk van a saját egyházfegyelmük szerinti kormányzathoz, hiszen ez felel meg jobban híveik adottságainak, és ez szolgálja alkalmasabban a lelkek javát. E nem mindig betartott hagyományelv megtartása azon dolgok közé tartozik, melyek az egység helyreállításának alapvető, előzetes föltételei.

(A keletiek sajátos módon, kiválóan fejezik ki a misztériumokat)

17. Amiket fentebb a törvényes különbségekről mondtunk, ugyanazokat a tanítások különböző teológiai megfogalmazásáról is el kell mondanunk. A kinyilatkoztatott igazság föltárásában ugyanis Keleten és Nyugaton más-más módszereket és eljárásokat alkalmaztak, hogy az isteni dolgokat megismerjék és megvallják. Ezért nem csoda, hogy a kinyilatkoztatott misztérium egy-egy szempontját az egyik jobban fölfogta és jobban ki tudta fejezni, mint a másik; ennél fogva a különböző teológiai formulák nem ritkán inkább kiegészítik egymást, minthogy ellenkeznének egymással. Ami a keletiek hiteles teológiai hagyományait illeti, el kell ismernünk, hogy kiemelkedő módon a Szentírásban gyökereznek, a liturgiában élnek és fejeződnek ki; eleven apostoli hagyományból, a keleti egyházatyák és más lelki írók műveiből táplálkoznak, s a helyes élethalakításra, sőt a keresztény igazság teljes szemlélésére törekszenek.

Ez a Szent Zsinat, hálát adván Istennek azért, hogy a katolikus Egyház sok -- ezt az örökséget őrző és tisztábban és teljesebben élni akaró -- keleti gyermeke már teljes közösségben van a nyugati hagyományt követő testvérekkel, kijelenti, hogy ez az egész, különböző hagyományokban élő, lelki és liturgikus, egyházfegyelmi és teológiai örökség hozzá tartozik az Egyház teljes katolicitásához és apostoliságához.

(Következtetések)

18. Mindezt jól meggondolva ez a Szentséges Zsinat megismétli azt, amit a korábbi szent zsinatok és a római pápák kijelentettek, nevezetesen, hogy a közösség és az egység helyreállítása és megóvása érdekében senkire sem szabad "a szükségesnél több terhet rakni" (*ApCsel 15,28*). Azt is nagyon óhajtja, hogy mostantól fogva a fokozatosan elérendő egységre irányuljon minden törekvés az Egyház különböző intézményeiben és életformáiban; főként az imádságban, valamint a tanításról és korunk lelkipásztorkodásának égető kérdéseiről folytatott testvéri dialógusban. Ugyanígy ajánlja a Zsinat a katolikus Egyház pásztorainak és híveinek egyaránt a kapcsolattartást azokkal, akik már nem Keleten, hanem hazájuktól távol élnek, hogy kizárva a féltékeny versengést, a szeretet szellemében gyarapítsák a testvéri együttműködést. Ha ezt a művet teljes lélekkel előmozdítjuk, a Szentséges Zsinat reméli, hogy -- lebontva a nyugati és keleti Egyházat egymástól elválasztó falat, a kettőt eggyé tevő -- Jézus Krisztusra, a szilárd szegletköre alapozott egyetlen lakóhelyünk lesz. [\[27\]](#)

II. A különvált nyugati egyházak és egyházi közösségek

(E közösségek sajátosságai)

19. Azok az egyházak és egyházi közösségek, melyek Nyugaton a középkor végén kezdődő súlyos válság idején vagy később különültek el a római Apostoli Széktől, a Katolikus Egyházzal különleges rokonságban és kapcsolatban vannak a keresztény népnek hosszú századokon át az (egyetlen) Egyházi közösségében eltöltött élete által.

Mivel ezeknek az egyházaknak és egyházi közösségeknek eredete, tanítása és lelki élete, nemcsak hozzánk képest, hanem egymás között is nem kis eltéréseket mutat, nagyon nehéz megfelelő módon leírni őket, amire most nem vállalkozunk.

Jóllehet az ökumenikus mozgalom és a katolikus egyházzal való megbékélés vágya még nem mindenütt kapott erőre, él bennünk a remény, hogy lassanként valamennyiükben növekszik majd az ökumenikus érzék és a kölcsönös megbecsülés.

Tisztában kell azonban lenni azzal, hogy ezek az *egyházak és közösségek* igen jelentős pontokban térnek el a katolikus Egyháztól, nemcsak történelmi, szociológiai, lélektani és kulturális tekintetben, hanem -- és főképpen -- a kinyilatkoztatott igazság értelmezésében is. Hogy e különbségek ellenére minél könnyebben elkezdődhessék az ökumenikus dialógus, a következőkben ki akarunk emelni néhány dolgot, melyek ennek a párbeszédnek alapja és serkentői lehetnek, és kell is lenniük.

(Krisztus hívő megvallása)

20. Elsősorban azokra a keresztényekre gondolunk, akik az egy Isten, az Atya és a Fiú és a Szentlélek dicsőségére nyíltan vallják Jézus Krisztust Istenüknek és Uruknek, egyetlen közvetítőnek Isten és az emberek között. Tudjuk, hogy nem jelentéktelen dolgokban térnek el a katolikus Egyháznak még attól a tanításától is, amely Isten megtestesült Igéjéről, Krisztusról, valamint a megváltás művéről, ennek következtében az Egyház misztériumáról és szolgálatáról, továbbá Máriának az üdvösség művében betöltött szerepéről szól. Mégis örülünk annak, hogy különvált testvéreink úgy tekintenek Krisztusra, mint az egyházi közösség forrására és középpontjára. A Krisztussal való egység vágya megérintette és sürgeti őket, hogy egyre jobban fáradozzanak az egységért, és mindenütt a világon tanúbizonyságot tegyenek hitükről.

(A Szentírás nagyrabecsülése)

21. A Szentírás szeretete, tisztelete, szinte kultusza testvéreinket a szent könyvek állandó és alapos tanulmányozására vezeti. Az evangélium "ugyanis Isten üdvösséget hozó ereje minden hívőnek, először is a zsidónak, azután a pogánynak" (*Róm 1,16*).

A Szentlélek segítségül hívásával Istent magukban a szent iratokban keresik, aki mintegy beszél hozzájuk a próféták megjövendölte Krisztusban, Istennek értünk megtestesült Igéjében. A Szentírásban Krisztus életét szemlélik, és mindazt, amit az isteni Mester az emberek üdvösségére tanított és cselekedett, különösen halálának és föltámadásának misztériumait.

De miközben a tőlünk különvált keresztények erősen hangsúlyozzák a szent könyvek isteni tekintélyét, tőlünk eltérő -- és egymástól is különböző -- módon vélekednek a Szentírás és az Egyház viszonyáról; a katolikus hit szerint ugyanis e viszonyban különleges helyet foglal el a Tanítóhivatal mint Isten írott igéjének hiteles magyarázója és hirdetője.

Mindezek ellenére a Szentírás magában a dialógusban rendkívül jelentős eszköz a mindenható Isten kezében annak az egységnek elérésére, melyet a Megváltó kínál minden embernek.

(Szentségi életük)

22. Amikor Urunk rendelése szerint szabályszerűen szolgáltatják ki és kellő lelki felkészültséggel fogadják a keresztség szentségét, általa igazán beépül az ember a megfeszített és megdicsőült Krisztus testébe, és újjászületik az isteni életben való részesedésre az Apostol szavai szerint: "Benne temetkeztetek el a keresztségben, és benne támadtatok föl, annak az Istennek erejébe vetett hit által, aki őt a halálból föltámasztotta" (*Kol 2,12*).[\[28\]](#)

A keresztség tehát az egység szentségi kötelékét hozza létre, mely mindazok között érvényesül, akik általa újjászülettek. Maga a keresztség azonban csak kezdet és kiindulás, és mindenestől a Krisztusban való élet teljességének megszerzésére irányul. A keresztség célja tehát az, hogy a hitet a maga teljességében valljuk, hogy miként ezt maga Krisztus akarta, teljesen beépüljünk az üdvösség intézményébe, s végül, hogy tökéletesen egyek legyünk az eucharisztikus közösségben.

Jóllehet a tőlünk elkülönült egyházi közösségeknek nincs meg velünk a keresztségből folyó teljes egységük, s jóllehet úgy hisszük, nem őrizték meg sértetlenül -- főleg az ordo szentségének hiánya miatt -- az eucharisztikus misztérium eredeti és teljes lényegét, amikor a Szent Vacsorában megemlékeznek Urunk haláláról és föltámadásáról, megvallják, hogy az életet a Krisztussal való közösség jelenti, és várják az ő dicsőséges eljövételét. Ezért az Úr Vacsorájáról, a többi szentségről, az istentiszteletről és az egyházi szolgálatokról szóló tanítás legyen a dialógus témája.

(Krisztusból fakadó életük)

23. E testvéreink keresztény élete a Krisztusba vetett hitből táplálkozik, a keresztség kegyelméből és Isten igéjének hallgatásából erősödik, s a magánimában, az elmélkedő bibliaolvasásban, a keresztény családi életben és az Isten dicséretére összegyűlt közösség istentiszteletében nyilvánul meg. Istentiszteletük egyébként tartalmaz olyan elemeket, melyek szembeötlően a régi közös liturgiára utalnak.

Krisztusba vetett hitük gyümölcsöt is terem az Istentől kapott jótéteményekért mondott

dicséretben és hálában; ehhez járul eleven igazságérzetük és őszinte felebaráti szeretetük. Ez a tevékeny hit számos intézménynek is életet adott a lelki és testi nyomor enyhítésére, az ifjúság nevelésére, a társadalmi viszonyok emberségesebbé tételére és a világbéke megszilárdítására.

Jóllehet e keresztények között sokan az evangéliumot erkölcsi szempontból nem úgy értik, mint a katolikusok, és a mai társadalom nehezebb kérdéseire sem ugyanazokat a megoldásokat adják, mindazonáltal miként mi, úgy akarnak ragaszkodni Krisztus szavához, mint a keresztény erényforrásához és engedelmeskedni akarnak az Apostol parancsának: "Akár mondtok, akár tesztek valamit, tegyetek mindent Urunk Jézus nevében, így adjatok hálát általa Istennek, az Atyának" (*Kol 3,17*). Ezért az ökumenikus dialógus az evangélium erkölcsi alkalmazásából indulhat ki.

(Zárószó)

24. Miután röviden kifejtettük, hogy mik az ökumenikus tevékenység föltételei, s milyen elvekhez kell igazodnia, bizalommal tekintünk a jövőbe. Ez a Szentséges Zsinat figyelmezteti a hívőket, hogy tartózkodjanak minden olyan könnyelmű és oktalan buzgólkodástól, mely akadályozhatja az egység igazi kibontakozását; ökumenikus tevékenységük teljesen és őszintén katolikus legyen, azaz hűséges az apostoloktól és az atyáktól kapott igazsághoz, és megegyező a hittel, melyet a katolikus Egyház mindenkor vallott, ugyanakkor arra a teljességre törjön, amelyre az Úr az idők folyamán testét, az Egyházat el akarja juttatni.

Ez a Szentséges Zsinat nagyon óhajtja, hogy a katolikus Egyház gyermekeinek kezdeményezései kapcsolódjanak egybe különvált testvéreink kezdeményezéseivel, anélkül, hogy bármi akadályt gördítenének a Gondviselés útjába, vagy elébe vágnának a Szentlélek jövőbeli ösztönzéseinek. Ezenfelül a Zsinat kinyilvánítja: tudatában van, hogy a keresztényeket Krisztus egy és egyetlen Egyházának egységében összebékítő szent célkitűzés meghaladja az emberi erőket és képességeket. Ennélfogva minden reményét Krisztusnak az Egyházért mondott imádságába, az Atyának irántunk való szeretetébe és a Szentlélek erejébe veti. "A remény pedig nem csal meg, mert a nekünk ajándékozott Szentlélekkel kiáradt szívünkbe Isten szeretete." (*Róm 5,5*)

Mindazt, amit e dekrétum egészében és részleteiben tartalmaz, helyeselték az Atyák. Mi pedig mindezt a Krisztustól kapott apostoli hatalmunkkal a tisztelendő atyákkal együtt a Szentlélekben jóváhagyjuk, kötelezőként kimondjuk, tekintélyünkkel megerősítjük, és amit a Zsinat alkotott, Isten dicsőségére közzétenni elrendeljük.

Kelt Rómában, Szent Péternél, 1964. november 21-én.

Én PÁL, a katolikus Egyház püspöke

Következnek a Zsinati atyák aláírásai

JEGYZETEK

[1] Vö. 1Kor 1,13.

[2] Vö. 1Jn 4,9; Kol 1,18-20; Jn 11,52.

[3] Vö. Jn 13,34.

[4] Vö. Jn 16,7.

[5] Vö. 1Kor 12,4-11.

[6] Vö. Mt 28,18-20 és Jn 20,21-23.

[7] Vö. Mt 16,19 és 18,18.

- [8] Vö. Luk 22,32.
- [9] Vö. Jn 21,15-17.
- [10] Vö. Efez 2,20.
- [11] Vö. 1Pt 2,25; I. vatikáni zs., Pastor Aeternus rendelkezés: Coli. Lac. 7,482 a.
- [12] Vö. Iz 11,10-12.
- [13] Vö. Efez 2,17-18 és Márk 16,15.
- [14] 1Pt 1,3-9.
- [15] Vö. 1Kor 11,18-19; Gal 1,6-9; 1Jn 2,18-19.
- [16] Vö. 1Kor 1,11 skk.; 11,22.
- [17] Vö. firenzei zsinat, VIII. Ülés (1439), Exultate Deo rendelet; Mansi31, 1055 A.
- [18] Vö. Sz. Ágoston In Ps. 32, Enarr. II, 29: PL 36,299.
- [19] Vö. IV. lateráni zs. (1215), IV. rendelkezés: Mansi 22,890; II. lyoni zs. (1274), Palaeologus Mihály hitvallása: Mansi 24, 71 E; firenzei zs., VI. ülés (1439), Laetentur coeli döntés: Mansi 31, 1026 E.
- [20] Vö. Jak 1,4; Róm 12,1-2.
- [21] Vö. 2Kor 4,10; Fil 2,5-8.
- [22] Vö. Efez 5,27.
- [23] Vö. V. lateráni zs., XII. ülés (1517), Constituti rendelkezés: Mansi 32,988 8-C.
- [24] Vö. Efez 4,23.
- [25] Vö. Efez 3,8.
- [26] Vö. Aranyszájú Sz. János In Joannem Homelia XLVI: PG 59, 260-262.
- [27] Vö. firenzei zs., VI. ülés (1439), Laetentur coeli döntés: Mansi 31. 1026 E.
- [28] Vö. Róm 6,4.